

зовнішні розробники). Ці підрозділи виконують функцію генератора ідей, творця прийнятного рішення. Проте на ринку може вже існувати ряд готових рішень, покупка яких коштує дешевше, ніж розробка. Проблема в тому, що вони може бути не оптимальними. І в результаті величезні ресурси можуть витрачатися на доопрацювання непотрібних, безперспективних або неперіоритетних ідей.

Для вирішення цих проблем можна запропонувати сформувані комунікаційні майданчики для проведення конкурсів ідей, збору нових ідей. Пошук варіантів рішень та доопрацювання ідей має відбуватися за принципом, що забезпечує мінімізацію витрат. Спочатку повинні застосовуватись найменш витратні методи - пошук існуючих рішень, генерація ідей на всіх рівнях компанії, і лише в останню чергу - замовлення на дослідження у зовнішніх розробників. Також необхідно створювати процедури аналізу, відсіву та доопрацюванні ідей, а також підрозділи, які професійно виконують ці роботи, або залучати для цього зовнішніх підрядників. За кордоном все більшого поширення набуває концепція «відкритих інновацій», що передбачає необхідність активного використання зовнішніх дослідницьких ресурсів [3].

4. Впровадження інновацій.

Результатом інноваційного процесу мають стати не звіти, а реальні зміни в технологіях чи процесах, що забезпечують компанії конкурентні переваги. Дуже часто впровадження інновацій зовсім не виконується, або недостатньо контролюється, тому розробки не використовуються, зміни не відбуваються, бюджет витрачається даремно, і ніхто за це не відповідає. А якщо вдається досягти бажаного результату, це сприймається керівництвом як необхідний мінімум, і ініціатори і виконавці залишаються без відповідного заохочення.

Можна виділити наступні рішення зазначених проблем:

- призначити мотивованих на результат відповідальних за впровадження інновацій (наприклад, формувати проектний офіс);
- систематизувати процедури контролю та постійного зворотного зв'язку;
- створити систему преміювання всіх учасників інноваційного процесу.

Отже, для забезпечення ефективного інноваційного процесу необхідно реалізувати всі його чотири елементи - від стратегічного планування інновацій до їх впровадження.

Висновки. Для забезпечення інвестиційної привабливості підприємство змушене постійно розвиватись, особливо це стосується розвитку в напрямку інновацій. Інноваційний розвиток підприємства - це ключ до його успішної роботи. Інновації мають вирішальне значення для підвищення рівня прибутковості, тому першочергове завдання вищого керівництва компанії - збільшення ефективності інноваційної діяльності. Проте ідеальної системи управління інноваційним процесом на підприємствах не існує: вона залежить від галузі, особливостей функціонування підприємства, кваліфікації та чисельності персоналу і багатьох інших факторів. Але, не зважаючи на це, можна з впевненістю зробити висновок, що оптимізацією процесів і структурними змінами можна досягти дуже високої ефективності інновацій: сконцентрувати зусилля та ресурси на найбільш пріоритетних напрямках, знизити кількість неперспективних розробок, завдяки чому підприємство підвищить свою конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках та стане більш привабливим для потенційних інвесторів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.oecd.org>
2. Гершман М. А. Інноваційний менеджмент / М. А. Гершман. - М. : Маркет ДС, 2008. - 200 с.
3. Чесбро Г. Відкриті інновації / Пер. з англ. В. Н. Егорова. - М. : Покоління, 2007. - 333 с.
4. Харгадон Е. Управління інноваціями. Досвід провідних компаній / Пер. з англ. А. Н. Свирид. - М. : Вільямс, 2007. - 304 с.

УДК: 330.526.33.001.14

БАЛАН О.С., канд. техн. наук, доцент
Одеський національний політехнічний університет

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ РІШЕННЯ

У статті формалізовано підходи до термінології щодо стадій життєвого циклу та виявлено перспективи подальших досліджень в напрямку підвищення ефективності прийняття інвестиційних рішень у провадженні інвестиційних проектів на виробничих підприємствах.

Ключові слова: інвестиційний проект, інвестиційні рішення, життєвий цикл інвестиційного проекту.

The article formalized approaches to terminology for stages of life cycle and found prospects for further research towards improving the efficiency of investment decisions in the conduct of investment projects in industrial enterprises.

Keywords: investment project, investment decisions, life cycle of the project.

Вступ. На сучасному етапі розвитку України керівництво виробничих підприємств змушено приймати управлінські рішення по проблемах, які до цього дня не були актуальні, та по яких немає досвіду і методичної бази. Типовим прикладом є інвестиційні рішення (ІР) щодо ліквідації (перепродажу, перефільованню, закриттю) або початку нового інвестиційного проекту (ІП) після всесвітньої економічної кризи. При цьому підхід і методологія щодо прийняття ІР суттєво залежить від того, на якому етапі розвитку (життєвого циклу) знаходиться проект в даний час.

Незважаючи на велику увагу фахівців різних країн до проблеми прийняття ІР [1], питання зв'язку управлінських рішень, методичних рекомендацій, критеріїв тощо з фазами життєвого циклу (ЖЦ) ІП висвітлені не достатньо, що також підтверджує актуальність та наявність гострої практичної проблеми.

Аналіз наукових робіт вчених [2, 13] показав приділення незначної уваги таким проблемам, як класифікація та розподілення людських ресурсів, документообіг, внутрішні та зовнішні чинники по фазах життєвого циклу ІП. Існуючі методики аналізу ІП та прийняття ІР базуються на класичній теорії інвестування і розглядають ІП взагалі, так би мовити «теоретично можливий ІП». Більша частина робіт присвячена розробці нових ІП, проте проблематиці провадження існуючих ІП приділено замало уваги.

Це не дає змоги ефективно розробляти методики прийняття ІР, планувати бюджети ІП, вносить похибку в прогноз окупності та вартості ІП, підвищує інші ризики.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є формалізація підходів до термінології щодо стадій життєвого циклу та виявлення перспектив подальших досліджень в напрямку підвищення ефективності прийняття ІР у провадженні ІП на виробничих підприємствах.

Результати. Переважна більшість науковців трактує термін «інвестиційний проект» у двох визначеннях [3, 4]:

– як комплект документів, що містять формулювання мети майбутньої діяльності й визначення комплексу дій, спрямованих на її досягнення;

– як сам цей комплекс дій (робіт, послуг, придбань, управлінських операцій і рішень), спрямованих на досягнення сформульованої мети (тобто як документацію і як діяльність).

Проте щодо значення життєвого циклу інвестиційного проекту немає одностайної позиції. Найбільш протифазні підходи цієї термінології - це:

– час від першої затрати до останньої вигоди проекту. Він відображає розвиток проекту, роботи, які проводяться на різних стадіях підготовки, реалізації та експлуатації проекту;

– тривалість часу від моменту зародження інвестиційної ідеї до моменту її повної реалізації або ліквідації об'єкта (якщо буде потреба) [4-7].

Оскільки інвестиційний проект – це фактично частина великого життєвого процесу (або ЖЦ) підприємства, вважатимемо доцільним розуміти під ЖЦ ІП процес провадження ІП від ідеї до експлуатації з подальшою ліквідацією у комплексі з комплектами документації, роботами, методологією прийняття рішень тощо задля досягнення сформульованої мети. В свою чергу, тривалість циклу – це тривалість часу від виникнення ідеї до моменту її реалізації або ліквідації проекту.

Життєвий цикл ІП прийнято ділити на 3–4 частини (в залежності від погляду науковців), які називаються фазами (рис. 1).

Потрібно зауважити, що використання такої «загальної» описової форми для виробничих підприємств вкрай заважає прийняттю ІР, оскільки вартість якісних сучасних виробничих ліній доволі висока. Для виробничих підприємств, які займаються капітальним інвестуванням, нижня межа в 1-2 мільйони євро на проект є мінімальною, і необхідно поділити передінвестиційну фазу на етапи, що позитивно впливає на якість ІР великомасштабних проектів.

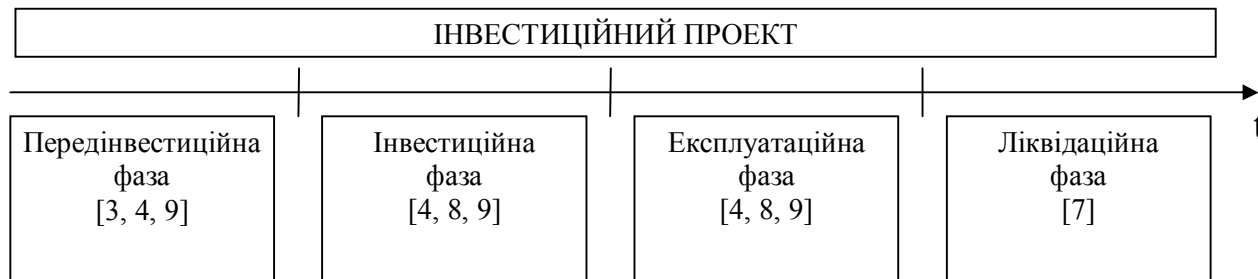

Рис. 1. Стадії життєвого циклу ІП за поглядом науковців

Наприкінці передінвестиційної фази повинен бути отриманий розгорнутий бізнес-план інвестиційного проекту (рис. 2).

Витрати на підготовку й проведення

передінвестиційних досліджень та просування проекту входять до складу передвиробничих витрат і відносяться в майбутньому на собівартість виробленої продукції.

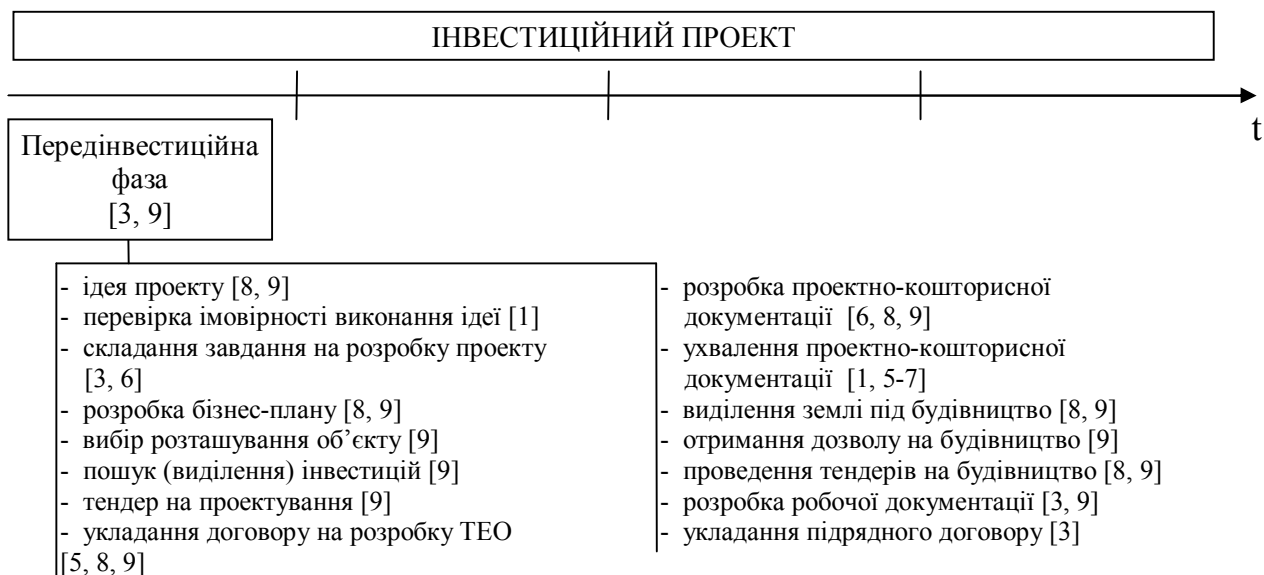

Рис. 2. Структура ІР передінвестиційної фази за поглядом науковців

Передінвестиційна фаза має такі стадії: визначення інвестиційних можливостей, аналіз альтернативних варіантів і попередній вибір проекту – попереднє техніко-економічне обґрунтування, висновок по проекту і рішення про інвестування, за матеріалами - У.Г. Моррис «Управління проектами» [19].

В передінвестиційній фазі мають місце декілька паралельних видів діяльності, які частково розповсюджуються і на наступну фазу – інвестиційну (рис. 3). Таким чином, як тільки дослідження інвестиційних можливостей виявили ознаки надійного інвестиційного проекту, починаються роботи щодо сприяння інвестиціям та їх планування.

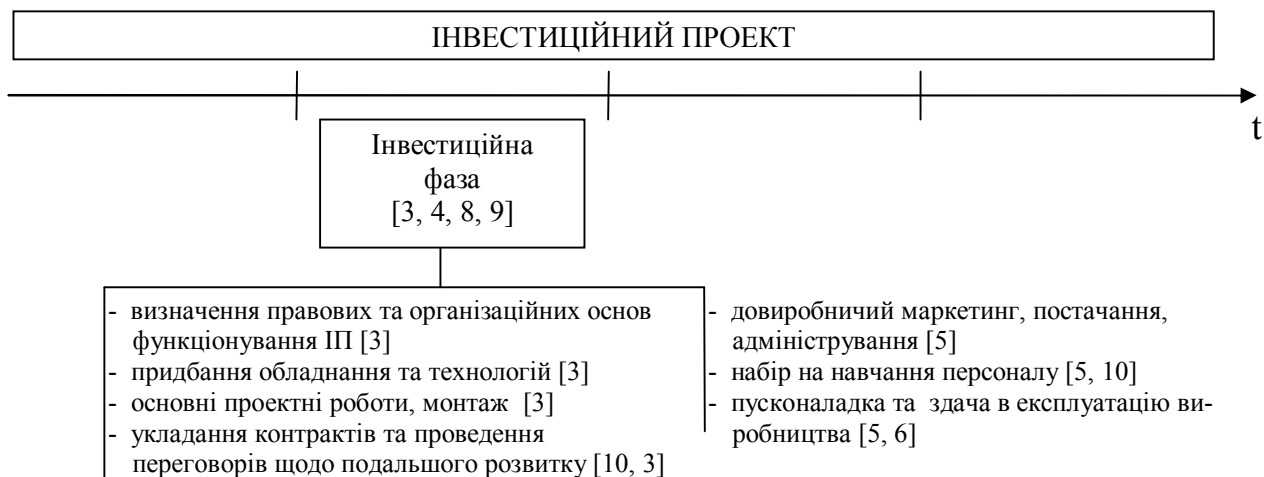

Рис. 3. Структура ІР інвестиційної фази за поглядом науковців

За думкою У.Г. Морриса інвестиційна фаза має такі стадії: встановлення правової, фінансової та організаційної основ для здійснення проекту, набір і навчання персоналу, здача в експлуатацію та запуск [11]. За думкою Пересади А.А., інвестиційна фаза

складається з проектування, укладення договорів підряду та будівництва [12]. Одночасно, на даному етапі слід пам'ятати про широкий спектр консультативних та проектних робіт, в першу чергу в галузі управління проектом (рис. 4).

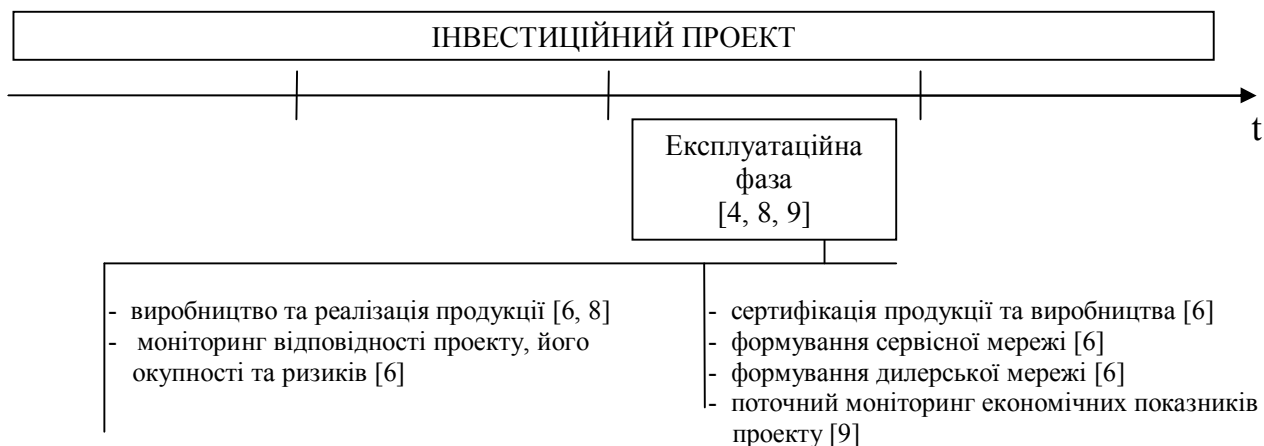

Рис. 4. Структура ІР експлуатаційної фази за поглядом науковців

На стадії ліквідації проекту проводиться завершення проекту як одноразовий захід. Хоча можливо деякі його частини застосовувати для

розробки іншого проекту [10]. Деталізацію цієї фази наведено на рис. 5.

Рис. 5. Структура ІР ліквідаційної фази за поглядом науковців

Ліквідаційна фаза пов'язана з етапом закінчення інвестиційного проекту, коли він виконав поставлені цілі або вичерпав закладені в ньому можливості [9]. На даній фазі ІР інвесторів (власників) й користувачів об'єктів капітальних вкладень пов'язані з визначенням залишкової вартості основних засобів з урахуванням амортизації, оцінюванням їх можливої ринкової вартості, реалізацією або консервацією устаткування, що вибуває, усуненням у необхідних випадках наслідків здійснення ІП.

Ліквідаційна фаза може виникнути й у випадку передчасного закриття проекту незалежно від ступеня досягнення поставлених цілей (рис. 4). Подібне рішення може бути викликано зміною планів інвестора, недостатністю коштів на здійснення проекту, помилками в розрахунках, появою альтернативних проектів тощо. Якщо є потенційна ймовірність поновлення проекту, процес закриття повинен передбачати підготовку до майбутнього відновлення організаційної структури проекту й

можливість поновлення робіт.

Коли проект прийшов до нормального або передчасного завершення, проблему закриття проекту варто розглядати як особливий проект, одноразове унікальне завдання зі специфічними обмеженнями ресурсів.

Перепрофілювання ІП пов'язане із заміною чи доповненням наявного парку устаткування щодо розширення асортименту чи номенклатури продукції (робіт чи послуг) відповідно до маркетингової стратегії підприємства. Перепрофілювання пов'язане насамперед з вивченням та аналізом ринку щодо попиту на ту чи іншу продукцію (споживача). Ця інвестиційна операція повинна орієнтуватися на оновлення виробничого потенціалу підприємства відповідно до науково-технологічних досягнень [13].

Таким чином можна стверджувати, що існує тісний зв'язок між стадіями ЖЦ ІП та змістом, об'єктами і методиками прийняття ІР. Існуюче різноманіття ІР необхідно розглядати за груповими ознаками в розрізі стадій ЖЦ ІП. Такий підхід

дозволяє розробити рекомендації щодо прийняття ІР не тільки для загальних теоретичних і нових ІІ, яким присвячено вже достатньо наукових праць, а саме для вже діючих ІІ, з урахуванням їх особливостей та фактичного становища.

Висновки. Ефективність запропонованого підходу полягає, по-перше, у ефективності прийняття

ІР завдяки «індивідуально-стадійним» методикам прийняття ІР; по-друге, у отриманні економічного ефекту від діючого ІІ завдяки ефективним управлінським діям; по-третє, у використанні потенціалу вже діючих ІІ у порівнянні з великою вартістю стартових дій на передінвестиційній фазі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрианов А. Ю. Инвестиции. 2-е изд., переработанное и дополненное. / А. Ю. Андрианов, С. В. Валдайцев, П. В. Воробьев. – М. : ТК Велби, Изд-во „Проспект”, 2008. – 584 с.
2. Козаченко Г. В. Управление инвестициями на предприятии : Навч. посібник. / Г. В. Козаченко, О. М. Антіпов, О.М. Ляшенко, Г. І. Дібніс. – К. : Лібра, 2004.
3. Непомнящий Е. Г. Инвестиционное проектирование : Учебное пособие. / Е. Г. Непомнящий. – Изд-во Таганрог : ТРТУ, 2003. - 262 с
4. Оптимизация управления промышленным предприятием : Монография / Под научн. ред. д-ра экон. наук Б. И. Герасимова. Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2004. - 84 с.
5. Подшиваленко Г. П. Инвестиции : Учебное пособие / Г. П. Подшиваленко, Н. И. Лахметкина, М. В. Макарова и др. – М. : КРОНУС, 2004. – 176 с.
6. Моргунов Е. Б. Модели жизненного цикла организации / Е. Б. Моргунов. - М., 2004.
7. Колмыкова Т. С. Инвестиционный анализ : Учебное пособие / Т. С. Колмыкова. - М. : Инфра-М, 2009. — 204 с.
8. Топсахалова Ф. М-Г. Инвестиции. / Ф. М-Г. Топсахалова. - Издательство "Академия Естествознания", 2010.
9. Руководство по подготовке промышленных технико-экономических исследований. / V. Berens. P. M. Navrans. Viena. 1994.
10. Ноздріна Л. В. Управління проектами : Підручник / Л. В. Ноздріна, В. І. Яшук, О. І. Пологай. За заг. ред. Л. В. Ноздріної. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.
11. Управление проектами [пер. с англ.] / Моррис П. У. Г., Клилэнд Д. И., Лундин Р. А. и др. ; Ред. Дж. К. Пинто, Пер. В. Кузин, А. Романченко, О. Сергеева; Ред. В. Фунтов. – М. ; Харьков; СПб. : Питер, 2004. – 463 с.
12. Пересада А. А. Основы инвестиционной деятельности. / А. А. Пересада. - К. : изд. Либра, 1994.
13. Уильям Ф. Шарп. Инвестиции. / Уильям Ф. Шарп, Гордон Дж. Александер, Джеффри В. Бэйли – Москва : Инфра-М, 2010 – 1028 с.

УДК 663.21.013.:005.591.6

ТКАЧЕНКО О.Б., д-р техн. наук, доцент, ВОЛОШИНА Т.Н., канд. экон. наук, доцент,
КОБЗАРЬ К.В., магистрант

Одесская национальная академия пищевых технологий

ПЕРСПЕКТИВЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ВИНОДЕЛЬЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье представлен анализ рынка производства тихих вин в Украине, рассмотрено новое направление производства экологически чистых вин в зарубежных странах (биовина). Проведено исследование возможности производства биовин на малых предприятиях Украины.

Ключевые слова: рынок, потребитель, производитель, биовино, биодинамика, вкус, цена.

Analysis of market production of quiet wine in Ukraine and appearance of new direction of production ecologically clean wines in foreign countries (biowines) are given in this article. Research of manufacturability of biowines on the small of wine-making companies Ukraine.

Keywords: market, consumer, producer, biowine, biodynamic, taste, price.

Введение. Изучение и анализ условий функционирования рынка составляют одну из важнейших частей маркетингового исследования. Его основной задачей является определение обстоятельств, при которых достигается динамическое соответствие между спросом и предложением. Поэтому изучение спроса проводится в тесной связи с изучением пред-

ложения и цен, образующих единый рыночный механизм [1].

В настоящее время большое внимание уделяется производству экологически чистых продуктов. В виноделии – это производство биологических и биодинамических вин.